

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1057/22-E

Název	Základní škola Opatovice nad Labem, okres Pardubice
Sídlo	Školní 247, 533 45 Opatovice nad Labem
E-mail	zs.opatovice@worldonline.cz
IČ	60 158 387
Identifikátor	600 096 271
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Hynek Kalhous
Zřizovatel	obec Opatovice nad Labem
Místo inspekční činnosti	Školní 247, Opatovice nad Labem
Termín inspekční činnosti	13. až 15. 6. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání.

Charakteristika

Základní škola Opatovice nad Labem, okres Pardubice (dále škola) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny.

Kapacita základní školy je 514 žáků, aktuálně se v 18 třídách vzdělávalo celkem 391 žáků, z toho počtu 10 s odlišným mateřským jazykem. Počet žáků má stoupající tendenci, podle

demografického vývoje bude v dalších letech žáků výrazně přibývat (výstavba v obci). V době inspekční činnosti škola evidovala 54 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, pro čtyři z nich vypracovala na základě doporučení poradenského zařízení individuální vzdělávací plán. Sedmi žákům je k dispozici asistentka pedagoga.

Vzdělávání v základní škole je vedeno podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Do tří oddělení školní družiny bylo aktuálně přihlášeno 88 účastníků z celkové kapacity 90. Pro další žáky je denně otevřeno zájmové centrum, které nabízí množství mimoškolních aktivit. Vzdělávání je uskutečňováno podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy působí ve své funkci dlouhodobě. Od školního roku 2019/2020 rozšířil delegování pravomocí z jednoho na dva zástupce a pověřil je řadou kompetencí (zajišťují suplování, dohledy, rozvrhy, doučování, výjezdy, přijímání žáků, přestupy, pedagogickou oblast). Hospitační činnost provádějí všichni tři vedoucí pracovníci, přičemž ředitel se zaměřuje zejména na nové či začínající učitele. Mezi hlavní koncepční záměry ředitele, které se mu postupně daří naplňovat, patří další zlepšování materiálních podmínek školy, rozvoj polytechnické výchovy, robotiky a zájmové činnosti, vybudování multifunkční školy s podporou žáků pro jejich další rozvoj. Zaměřuje se také na postupnou generační výměnu pedagogického sboru s plynulým zajištěním personálních změn.

Pedagogické rady probíhají pravidelně čtvrtletně, ze záznamů je zřejmé, že jsou projednávány jak organizační záležitosti školy, tak oblast vzdělávání a jeho výsledků. Vzájemná informovanost všech účastníků vzdělávání je dále zajišťována pravidelnými týdenními poradami. Fungují metodické komise podle zaměření předmětů a metodické sdružení prvního stupně, které řeší aktuální problematiku (např. zápisy do prvních ročníků, vzdělávání žáků z Ukrajiny, školní výlety, pomůcky).

Pedagogický sbor je převážně kvalifikovaný, vyjma čtyř pedagogů, kteří si vzdělání doplňují studiem na vysoké škole. V posledních letech došlo ve sboru ke změnám zejména z důvodu nárůstu počtu žáků, kdy vznikla potřeba přijetí dalších učitelů. Se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pracuje pět asistentek pedagoga, ve škole je zapojena školní psychologka. Ředitel vytváří vhodné podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Umožňuje jim účast na několika vzdělávacích akcích ročně v souladu s potřebami školy i specifickými zájmy jednotlivých učitelů s podmínkou předání získaných znalostí pedagogickému sboru.

Poradenské, konzultační a informační služby žákům a jejich zákonným zástupcům poskytují ve škole výchovná poradkyně, školní metodička prevence a školní psychologka, která ve škole působí dva dny v týdnu (úvazek 0,5). Výchovná poradkyně rovněž pomáhá žákům v oblasti kariérového poradenství. Systém poradenských služeb umožňuje identifikaci a evidenci žáků s potřebou podpůrných opatření.

Výchovná poradkyně spolupracuje s poradenskými zařízeními a zpracovává informace o návrzích a realizaci podpůrných opatření. Nastavený systém předávání informací je funkční, přesto byly v minimu hospitovaných hodin zaznamenány konkrétní příklady individuálního přístupu k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Škola má vypracovaný program proti šikanování, který se zabývá preventivními aktivitami a také popisuje postupy při řešení šikany. Tento plán aktivit je členěn do jednotlivých

měsíců, ve kterých mají činnosti proběhnout. Za poslední tři roky ve škole řešili šikanu, kyberšikanu i jiné projevy rizikového chování žáků, které se díky účelné preventivní strategii podařilo včas zachytit. Metodická prevence cíleně pracuje s třídními kolektivy, zejména v rámci společných aktivit (projektové dny, adaptační pobyty, sportovní kurzy, školy v přírodě, výlety apod.). Tato činnost je zaměřena zejména na klima třídy, vztahy ve třídě, identifikaci projevů šikany, kyberšikany a vedení žáků ke zdravému životnímu stylu. K efektivní prevenci sociálně patologických jevů přispívá i široká nabídka mimoškolní zájmové činnosti. Výchovná poradkyně a metodická prevence poskytují pravidelné konzultační hodiny, které jsou uvedeny na webových stránkách školy.

Prostorové a materiální podmínky se od poslední inspekční činnosti výrazně zlepšily. Byl vybudován centrální pavilon s hlavním vstupem a výtahem, škola má novou fasádu a střechu. Přibýly nové kmenové třídy, herní koutek a odborná učebna, využívaná pro výuku přírodovědných předmětů na prvním stupni. Zázemí pro žáky zlepšilo nové sociální zařízení a nové šatny. Část učitelů získala vlastní kabinety, nadále však přetrvává zastaralé vybavení sborovny. Venkovní multifunkční hřiště zkvalitnilo podmínky pro výuku tělesné výchovy a další pohybové aktivity žáků. Na dopravním hřišti žáci prakticky procvičují své dovednosti na kolech a koloběžkách, které škola získala pro dopravní výchovu z podaného projektu. Školní zahrada s venkovní učebnou a herními prvky umožňuje výuku žáků v přírodě, denně je využívána školní družinou. Parková úprava příznivě ovlivňuje estetiku prostředí před vstupem do školy. Zlepšilo se vybavení digitální technikou, ve všech třídách mají vyučující k dispozici interaktivní tabule a dataprojektory, jejich využití při inspekční činnosti však bylo pouze občasné.

Pro výuku tělesné výchovy je využívána starší budova tělocvičny u školy. Žáci zde mají k dispozici po jednom sociálním zařízení pro chlapce a dívky, jeho stav byl v době inspekční činnosti výrazně opotřebovaný a zastaralý.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Většina sledovaných hodin na prvním stupni byla připravená, metody a formy výuky v převážné části podporovaly dosažení vzdělávacího cíle. V úvodu učitelé často zařazovali vhodnou motivační složku s možností zapojení a vlastního vyjádření žáků, převládala příznivá pracovní atmosféra. Uplatněné metody v několika hodinách umožňovaly aktivity mimo lavice, občas v kruhu na koberci. Zájem o předmět někteří učitelé podporovali zařazováním praktických situací, zajímavostmi a propojením učiva s reálným životem s využitím znalostí žáků. Někdy žáci pracovali ve skupinách či dvojicích, vedli na dané téma rozhovory, pracovali se zadanými informacemi. V několika hodinách byly vhodně posilovány také postoje hodnoty žáků, podporována láska k přírodě a její ochraně. Vzájemná komunikace učitelů se žáky byla vždy přátelská, pozitivní, vstřícná. Pro zlepšení pozornosti žáků byly občas zařazeny krátké relaxační pohybové chvilky. Hodiny byly většinou uzavřeny pochvalou žáků, někdy učitelé sami shrnuli její obsah. Součástí několika hodin bylo krátké sebehodnocení, vzájemné hodnocení a shrnutí výuky se zapojením žáků bylo zařazeno pouze výjimečně. Všechny hodiny byly podloženy názorným materiálem a didaktickými pomůckami. Na rozdílné úrovni bylo využito dostupné digitální techniky, většinou byla využita učiteli, méně často žáky. Chyběla rovněž diferenciací učiva nebo zadání práce žákům rychleji pracujícím či nadaným.

Pro všechny zhlédnuté hodiny na druhém stupni byla společným rysem přívětivá pracovní atmosféra, žáci s učitelem komunikovali, kladli otázky, spolupracovali. Převládaly hodiny, které byly promyšlené a přehledně strukturované. Stanovené cíle výuky byly v hodinách splněny, méně časté bylo jejich orientování na žáky. Hodiny byly vedeny zejména

frontálním stylem výuky, doplněným řízeným dialogem. Hlavním nositelem poznatků byl učitel, práci s informacemi bylo věnováno minimum času. V některých hodinách byla využita práce ve skupinách, ve dvojicích a samostatná práce žáků, byla zařazena i laboratorní práce. Učitelé podporovali žáky ve vyjádření vlastního názoru, diskusi. Tempo výuky bylo přiměřené, procvičování a upevňování získaných vědomostí věnovali učitelé dostatek času. V hodinách s nízkým počtem žáků byl patrný individuální přístup učitele k nim. Výuka cizího jazyka probíhala ve velké míře ve vyučovaném jazyce. Pozitivní bylo zejména v přírodovědných předmětech vedení žáků k tvorbě vlastních zápisů, k rozpoznání důležitých informací a k bezpečnosti při práci a ochraně zdraví.

Diferenciace výuky vzhledem k možnostem či zájmu žáků o dané téma nebyla, až na jednu výjimku, pozorována. V několika hodinách byla učitelem vhodně využívána didaktická technika, v některých sloužila pouze k promítání zápisu, či nebyla využita vůbec. Kromě učebnic využívali učitelé vhodné doplňkové výukové materiály (např. volební lístky) a názorné pomůcky (např. přírodniny).

Vzájemné hodnocení žáků nebo jejich sebehodnocení učitelé většinou nepodněcovali, pouze v malé míře věnovali prostor závěrečnému shrnutí a hodnocení hodiny. Ve většině případů efektivní zpětnou vazbu od žáků o míře naplnění vzdělávacích cílů nezískali.

Ve školní družině měli žáci po dopoledním vyučování dostatečný prostor pro odpočinek, pohybovou relaxaci i rozvoj nadání. Vychovatelky účastníkům nabízely převážně řízené činnosti se společnými aktivitami (výtvarné, rukodělné, literární). Žáci většinou projevovali zájem a práce je těšila. Každý den část odpoledne tráví venku pohybovými aktivitami na vybavené zahradě a multifunkčním hřišti. Občas jsou zařazovány celoodpolední aktivity (vycházky, turistický výlet, návštěvy kulturních zařízení).

Zájmové centrum je žáky využíváno v době před odjezdy autobusů (většinou od 12 h do 14 hodin), mají možnost individuální volby zaměstnání. Navazuje široká nabídka zájmových kroužků realizovaných pedagogy a dalšími pracovníky jiných organizací.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Učitelé mají nastavený systém ověřování znalostí žáků převážně vlastními evaluačními nástroji. Žáky převážně klasifikují známkou, někteří učitelé je doplňují slovním komentářem. Celkové i individuální výsledky vzdělávání jsou vyhodnocovány pravidelně za každé čtvrtletí školního roku zejména při jednání pedagogické rady. Hodnocením žáků se spíše příležitostně zabývá také metodické sdružení a předmětové komise. Ve sledovaných hodinách byli žáci hodnoceni zejména slovně, převážně motivačně pozitivně. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou vzděláváni podle doporučení školských poradenských zařízení, funkční byla pomoc asistentek pedagoga, které se podle potřeby věnovaly i dalším žákům. Učitelé sledují výsledky žáků v průběhu roku a v případě potřeby jim poskytují individuální pomoc, v tomto školním roce probíhá zejména doučování (zapojeno přibližně 100 žáků).

Škola pořádá školní kola různých olympiád, žáci často postupují do okresních a krajských kol. Úspěšní jsou také ve sportovních soutěžích (školní florbal), do dalších sportovních oddílů jsou zapojeni v obci. Tradici má školní pěvecká soutěž *Perníkový slavík*. V matematických soutěžích se žáci školy umístili na předních místech v národním kole (žákyně získala první, žák třetí místo). Významnou součástí vzdělávání ve škole je dopravní výchova. Žáci čtvrtých a pátých ročníků postoupili do mezinárodního kola a budou reprezentovat školu na mistrovství Evropy v Zadaru. Škola cíleně podporuje ekologickou

a environmentální výchovu (sběr druhotných surovin, programy pro žáky, spolupráce s Ekocentrem Paleta a záchrannou stanicí Žleby).

Ve školním roce 2020/2021 z celkového počtu 374 žáků jich 259 prospělo s vyznamenáním, pět neprospělo, z toho jeden v prvním ročníku. Žáci s rizikem školního neúspěchu využívají možnosti doučování, konzultací a cílenější individuální podporu. Za obě pololetí zameškali 16 027 hodin (v průměru na žáka 43 hodin), z toho počtu mělo pět žáků celkem 288 neomluvených. Byly uděleny tři snížené známky z chování. Problematiku velké absence řeší třídní učitelé individuálně se zákonnými zástupci, zabývají se tím jednání pedagogické rady i výchovná poradkyně s metodičkou prevence. V jednotlivých případech škola spolupracuje také s orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Zákonní zástupci žáků jsou o výsledcích vzdělávání informováni průběžně, komunikace učitelů s nimi probíhá zejména přes školní informační systém *Komens*. Kromě třídních schůzek učitelé nabízejí konzultační hodiny, které zákonní zástupci po domluvě často využívají.

Vzdělávání vhodně doplňuje zájmová činnost, exkurze a další akce školy (Ekocentrum Paleta, Masopust, Velikonoce, Den dětí), návštěva Východočeského divadla v Pardubicích a projektové dny (Škola bez šikany, Svatý Martin, Den Země, Čarodějnice, Veselé zoubky).

Žáci mají ustaven Žákovský parlament, který se pravidelně schází s ředitelem školy. Vyjadřují se zejména k organizaci vyučování, stravování ve školní jídelně, aktuální jsou žádosti o svačिनové automaty. Anonymní schránka důvěry je využívána minimálně, žáci řeší své problémy zejména s metodičkou prevence.

Děni ve škole je prezentováno na webových stránkách školy, ve výroční zprávě. Úzká je spolupráce školy s obcí, ředitel je zástupcem pro média, píše články a příspěvky o dění ve škole do obecního zpravodaje.

Probíhá funkční spolupráce s místní mateřskou školou, osvědčily se vzájemné návštěvy s programem pro děti. Při akci *Otevřené dveře* využívají vzhledů do hodin nejen rodiče, ale také veřejnost. Při různých příležitostech škola spolupracuje s Policií ČR a hasiči.

Závěry

Vývoj školy

- Od minulé inspekční činnosti došlo ke změně ve vedení školy (dva zástupci) a částečné obměně pedagogického sboru,
- výrazné zlepšení materiálních a prostorových podmínek školy,
- nárůst počtu žáků školy.

Silné stránky

- Materiální a prostorové podmínky příznivě ovlivňují proces vzdělávání,
- pozitivní nestresující atmosféra hodin,
- kvalitní výuka přírodovědných předmětů (jak personálně, tak vybavením učeben) a podpora environmentálních a ekologických aktivit,
- úspěchy žáků v dopravní výchově,
- časté využívání vybavené školní zahrady o přestávkách a při činnostech školní družiny,
- zájmové centrum s pestrými nabídkami činností se zapojením mnoha žáků,

- prezentace školy na veřejnosti, zapojení do života obce.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- V hodinách často chybělo shrnutí učiva a uzavření hodin se zapojením a zpětnou vazbou od žáků,
- méně často probíhala diferenciací výuky, která by podpořila žáky nadané a rychleji pracující,
- na rozdílné úrovni bylo vedení žáků k sebehodnocení a vzájemného hodnocení,
- sociální zařízení pro žáky v tělocvičně bylo opotřebované a zastaralé.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Hodnotící procesy doplnit o prvky sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků,
- věnovat více času ukončování hodin se zpětnou vazbou od žáků.
- diferencovat učivo a výrazněji podpořit nadanější a rychlejší žáky,
- učit žáky pracovat s informacemi, vyhledávat, třídit,
- zlepšit zázemí pro pedagogické pracovníky a sociální zařízení v tělocvičně.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 23. 5. 2022
2. Školní matrika, školní rok 2021/2022
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s platností od 1. 9. 2020
4. Školní vzdělávací program pro školní družinu s platností od 1. 9. 2019
5. Školní řád základní školy s účinností od 5. 9. 2019
6. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 1. 9. 2019
7. Zápisy z pedagogických rad, školní roky 2020/2021, 2021/2022
8. Rozvrhy hodin 1. – 9. ročníku, školní rok 2021/2022
9. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2021/2022 (výběr)
10. Akce DVPP, školní roky 2020/2021, 2021/2022
11. Třídní knihy, školní rok 2021/2022
12. Přehledy výchovně vzdělávací práce, školní rok 2021/2022
13. Zápisní listky, školní rok 2021/2022
14. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2021/2022

15. Preventivní program pro školní rok 2021/2022
16. Program proti šikanování, školní rok 2021/2022
17. Protokoly o komisionální zkoušce, školní rok 2020/2021
18. Kniha úrazů, školní rok 2021/2022
19. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2020/2021
20. Inspekční zpráva čj. ČŠIE-235/16-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

PaedDr. Marta Hunalová v. r.

PhDr. Martina Černá, školní inspektorka

PhDr. Martina Černá v. r.

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Bc. Daniela Růžová v. r.

V Pardubicích 30. 6. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Hynek Kalhous, ředitel školy

Mgr. Hynek Kalhous v. r.

V Opatovicích nad Labem 1. 7. 2022